

***Plans de futur* - Màrius Serra**

D'ençà que va publicar el primer llibre de contes, *Línia*, fa més de vint-i-cinc anys, Màrius Serra (Barcelona, 1963) ha evolucionat sense repeticions ni brusquedats. En cada llibre de ficció s'ha anat desprenent del vessant més lúdic de la llengua i s'ha internat en els territoris de la decepció i del dolor. *Plans de futur* és un pas més en aquesta direcció, ja que recrea la vida de Ferran Sunyer i Balaguer (1912-1967), un matemàtic eminent que combinava un cervell dotat per a l'especulació amb un cos incapaç de dur a terme les activitats més elementals.

Plans de futur no és una biografia novel·lada ni un llibre d'autoajuda sobre la superació personal, sinó una novel·la que fabula sobre la vida de Ferran Sunyer i la dels que el van envoltar: la mare abnegada, les cosines sol·lícites, el cosí afectuós, la minyona generosa. Situada entre Barcelona i l'Empordà, la novel·la dirigeix una mirada compassiva, però no tràgica ni exempta d'humor, a la vida d'una família peculiar.

Les limitacions i els dons que va rebre Ferran Sunyer van marcar, definir i dotar de contingut les vides de les seves cosines, Maria i Àngels Carbona, que poden afirmar: "La seva fragilitat és la nostra força". *Plans de futur* parla del destí, però també de la determinació i dels marges de maniobra: les cartes estan donades, però cadascú les juga tan bé com sap i com pot.

L'avi de Ferran Sunyer i de les germanes Carbona era tan faceciós que Carles Fages de Climent li va dedicar un recull humorístic. Si a algú li estranya la manera com els protagonistes del llibre entomen les contrarietats, que recordi la figura del seu avantpassat, a qui Fages de Climent va nomenar "professor d'ironia". Pel que fa a les germanes, la dedicació comuna al cosí les va unir tant que algun lector les pot arribar a confondre. Màrius Serra fabula que, quan l'any 1925 Dalí va retratar Maria Carbona, també hi va incorporar trets d'Àngela, com si ell també les confongués. Al final del llibre, Màrius Serra incorpora un contrapunt vigorós vinculant cada germana a un dels dos grans creadors d'aquells anys, Salvador Dalí i J.V. Foix. Al capdavall, potser les germanes Carbona van aconseguir plegades –segons com anul·lades, segons com amplificades- el que no haurien aconseguit per separat.

Plans de futur inclou altres subtemes: el microcosmos de la burgesia figuerenca de l'època (Úrsula Matas, Anna Maria Dalí, Manuel Brunet...), les relacions il·lícites dins la mateixa família, la tendència a la fugida de curt abast o síndrome Wakefield, la llarga incidència del franquisme en la vida quotidiana. En contrast amb les

complicacions en la trama de la novel·la anterior, *Farsa*, ara l'autor combina pocs personatges amb l'alternança de narradors i narrataris. Els jocs abandonen el primer pla i es col·loquen humilment al servei de la trama.

Després de *Quiet* (2008), Màrius Serra ho tenia difícil, però *Plans de futur*, que ha guanyat el premi Sant Jordi, concilia literatura i humanitat amb una contenció que només pot garantir la maduresa. Al final, resulta irrellevant que la novel·la s'inspiri en fets reals. El que queda és una figura tan memorable com el “matemàtic sobre rodes”, l'evocació d'uns anys que encara ens pesen, la voluntat de no deixar-se doblegar per les circumstàncies i un sentit de l'humor que no banalitza res i que avui resulta més necessari que mai.